

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/179/2019
Identifikačné číslo spisu:	7119200561
Dátum vydania rozhodnutia:	27.08.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7119200561.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C., bývajúceho v K. - M., R., 2/ Q. bývajúceho v K., A., proti žalovanej U. S. Steel Košice, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Vstupný areál U. S. Steel, IČO: 36 199 222, o odmenu za zlepšovací návrh, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 13 C 1323/1988, o dovolaní žalobcu 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 28. februára 1997 sp. zn. 19 Co 188/1996, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi 2/ a žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 26. marca 1991 č. k. 13 C 1323/1988-133 ustanovil vo veci znalca z odboru patenty a vynálezy, odvetvie stavebníctva, J., ktorému uložil povinnosť preskúmať závery znaleckého posudku znalca T. a taktiež v prípade zistenia odlišnosti vysvetliť rozdiely v oboch znaleckých posudkoch. Zároveň zaviazal žalobcov 1/ a 2/ zaplatiť na účet súdu preddavok na trovy nariadeného znaleckého dokazovania u každého po 1 000,- Kčs do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ uznesením z 28. februára 1997 sp. zn. 19 Co 188/1996 uznesenie súdu prvej inštancie v časti napadnutého výroku o povinnosti žalobcov 1/ a 2/ zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie s poukazom na § 219 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 141 ods. 1 O.s.p. konštatoval, že skutočnosť, že žalobcovia boli podľa § 10 ods. 2 písm. e/ zákona č. 140/1984 Zb. o súdnych poplatkoch oslobodení od platenia súdnych poplatkov, bez splnenia podmienok uvedených v § 138 ods. 1 O.s.p. nezabavuje súd možnosti uložiť im povinnosť zálohu na znalecké dokazovanie.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal 11. marca 2016 žalobca 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie nemajúce náležitosti.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)] predtým, než by pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti dovolania a než by sa napadnutým rozhodnutím zaoberal z hľadiska jeho vecnej správnosti, skúmal najskôr, či dovolanie bolo podané v zákonom určenej lehote, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 C.s.p.) a či sú splnené podmienky podľa § 429 C.s.p.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok. Najvyšší súd pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016 a lehota na podanie dovolania začala plynúť ešte pred nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku, splnenie podmienky včasného podania dovolania bolo potrebné v záujme zachovania zásady právnej istoty posúdiť podľa právneho stavu platného a účinného v čase začatia plynutia lehoty na podanie dovolania, t. j. podľa príslušných ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“). Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C.s.p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C.s.p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C.s.p.).

6. Podľa § 240 ods. 1 O.s.p. účastník mohol podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plynula táto lehota od doručenia opravného uznesenia.

7. Podľa § 240 ods. 2 O.s.p. zmeškanie lehoty uvedenej v odseku 1 nebolo možné odpustiť. Lehota bola však zachovaná, ak sa dovolanie podalo v lehote na odvolacom alebo dovolacom súde.

8. Podľa § 57 ods. 2 O.s.p. platilo, že lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov končili sa uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhodoval s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci nebolo, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadol na sobotu, nedeľu alebo sviatok, bol posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

9. Podľa § 57 ods. 3 O.s.p. lehota bola zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobil úkon na súde alebo podanie odovzdalo orgánu, ktorý mal povinnosť ho doručiť.

10. V preskúmvanej veci je z obsahu súdneho spisu zrejmé, že dovolaním napadnuté rozhodnutie, t. j. uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 28. februára 1997 sp. zn. 19 Co 188/1996, nadobudlo právoplatnosť 15. mája 1997. Uvedeným dňom začala plynúť jednomesačná lehota stanovená zákonom na podanie dovolania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a uplynula dňa 15. júna 1997, ktorý pripadol na nedeľu, a preto s poukazom na ustanovenie § 57 ods. 2 O.s.p. posledným dňom lehoty na podanie dovolania bol najbližší nasledujúci pracovný deň, t. j. pondelok 16. júna 1997. Dovolanie žalobcu 1/ však bolo doručené dovolaciemu súdu až 11. marca 2016, teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej jednomesačnej lehoty.

11. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd ďalej uvádza, že dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (viď § 429 ods. 1 veta prvá C.s.p.). Podľa § 429 ods. 2 C.s.p. povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich

zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Dovolací súd poznamenáva, že obdobné ustanovenie mala aj právna úprava účinná do 30. júna 2016 (viď § 241 ods. 1 O.s.p.).

12. Vzhľadom k tomu, že v danej veci dovolateľ nepreukázal požadované právnické vzdelanie a k podanému dovolaniu nepriložil ani plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní, súd prvej inštancie uznesením zo 17. januára 2019 č. k. 13 C 1323/1988-258 (doručeným dovolateľovi do vlastných rúk 23. januára 2019) a uznesením z 5. júna 2019 č. k. 13 C 1323/1988-270 (doručeným dovolateľovi do vlastných rúk 13. júna 2019) vyzval dovolateľa na odstránenie väd podania, poučil ho o nutnosti zastúpenia v dovolacom konaní advokátom a o následku neodstránenia nedostatku povinného zastúpenia advokátom, a zároveň dovolateľa poučil v zmysle § 160 ods. 2 C.s.p. o práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. Žalobca 1/ bol nečinný a v lehotách určených súdom vady dovolania, na odstránenie ktorých bol vyzvaný súdom prvej inštancie, neodstránil.

13. I napriek náležitému poučeniu zo strany okresného súdu je z obsahu spisu zrejmé, že dovolateľ nepreukázal zastúpenie advokátom v dovolacom konaní a ani nepreukázal zodpovedajúce právnické vzdelanie (§ 429 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 468 C.s.p.).

14. So zreteľom na to, že v posudzovanej veci nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 C.s.p., pričom nejde o žiaden z prípadov uvedených v § 429 ods. 2 C.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu 1/ podľa § 447 písm. e/ C.s.p. pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania a podľa § 447 písm. a/ C.s.p. ako oneskorene podané, bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

15. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalobcovi 2/ a žalovanej vznikol zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. by mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

16. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade boli žalobca 2/ a žalovaná v dovolacom konaní pasívni, nevykonali žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnili a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

17. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, bola v konaní pasívna a podľa obsahu spisu jej v dovolacom konaní ani žiadne trovy nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

18. Dovolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 C.s.p. aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalobcu 2/ a žalovanej rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov C.s.p., zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 C.s.p. v spojení s § 453 ods. 1 C.s.p. o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7 Cdo 14/2018, R 72/2018).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.